

Bestuursvoorstel

Onderwerp: Realisatie maatregelen Hondshalstermeer Nummer: Bestuursstukken\Bestuursstukken\2753	Agendapunt: 5
--	----------------------

DB: Ja 12-11-2018	BPP: Ja 28-11-2018	FAZ: Ja 28-11-2018	VVSW: Nee	AB: Ja 12-12-2018
-----------------------------	------------------------------	------------------------------	------------------	-----------------------------

Opsteller: Sander Dijk, 0598-693617 Beleid, Projecten en Laboratorium	Opdrachtgever: Jelmer Kooistra	Portefeuillehouder: Tjip Douwstra
---	--	---

Ondersteuning van de afdeling: ☒ Technisch ☒ Juridisch ☒ Financieel ☐ Staf ☐ Communicatie ☐ ICT / Beveiliging
--

Externe betrokkenen: Staatsbosbeheer Provincie Groningen	Reden: eigenaar van het meer verantwoordelijk voor ecologische verbindingen
---	--

<p>Samenvatting:</p> <p>Goed functionerende oeverzones en ondergedoken waterplanten spelen een belangrijke rol voor de gewenste ecologische biologische kwaliteit van de meren. In het Hondshalstermeer is de afwezigheid van vegetatie dan ook een ecologisch probleem. In het geldende waterbeheerprogramma 2016-2021 is opgenomen dat we een herstelplan opstellen, om te onderzoeken hoe de vegetatie in het meer gestimuleerd kan worden. Inmiddels zijn er in pilotvorm ervaringen opgedaan met het maken van luwe zones in het meer. De resultaten van deze pilot zijn dermate positief dat het op grotere schaal als KRW inrichtingsmaatregel uitgevoerd kan worden.</p> <p>Het uitvoeren van de inrichtingsmaatregelen staat niet gepland voor dit waterbeheerprogramma 2016-2021. In het coalitieakkoord is aangegeven dat bevorderd moet worden om, daar waar mogelijk, KRW-maatregelen uit te voeren. De voorziene maatregelen in het Hondshalstermeer maken daarnaast een goede kans op subsidie. Daarom stellen we voor om nu krediet beschikbaar te stellen voor het uitvoeren van maatregelen.</p>

Duurzaamheidsparagraaf: Ja

<p>Begrotingsaspecten: Ja</p> <p>Het uitvoeren van de inrichtingsmaatregelen is niet voorzien in deze beheerplanperiode en nog niet opgenomen in het MJIP.</p>

<p>AB Voorstel:</p> <p>Een krediet van € 450.000,- beschikbaar stellen voor de uitvoering van de inrichtingsmaatregelen voor het Hondshalstermeer in de periode 2019-2021.</p>

Bestuursvoorstel

Bijlagen: Ja

– Inrichtingsschets

Ter inzage (bestuursnet): Nee

Onderwerp(en):

–

Besluit/opmerkingen bestuur:

Paraaf secretaris-directeur:

Bestuursvoorstel

Inleiding

Het Hondshalstermeer voldoet niet aan de gestelde KRW-doelen. In het meer worden bij monitoring te weinig soorten gevonden. Macrofauna (insecten), maar vooral macrofyten (waterplanten) en vissen scoren slecht. Uit analyses blijkt dat de reden hiervan is dat er in het meer te weinig zones zijn waar waterplanten tot ontwikkeling kunnen komen vanwege golfslag en windwerking. Uit proeven op kleine schaal in 2017 en 2018 blijkt dat door het aanleggen van luwe zones, in dit geval palen met schermen in ondiepe zones, zich daarachter direct planten ontwikkelen. Op basis van deze proeven en modelberekeningen is de verwachting dat wanneer er in het gehele meer grotere zones met luwte worden gecreëerd, waterplanten meer kans krijgen zich te vestigen. Naar verwachting zullen andere soort zoals macrofauna en vissen volgen en worden hiervoor de KRW-doelen voor het Hondshalstermeer behaald.

Het creëren van luwe zones kan door het aanbrengen van palenrijen over een lengte van ca. 1.600 meter in de ondiepe plekken van het meer. Ingeschat is dat de totale projectkosten ca. € 450.000,- incl. BTW bedragen. Deze maatregel is niet opgenomen in het huidige waterbeheerprogramma 2016-2021. Daarom is er nu ook geen financiering voorzien in het meerjareninvesteringsprogramma. Het idee was om in de periode 2016-2021 een herstelplan voor het Hondshalstermeer op te stellen en in de periode 2022-2027 maatregelen uit te voeren. Omdat er nu duidelijkheid is in het functioneren van het meer, de effectiviteit van maatregelen goed kan worden ingeschat en er nu de mogelijkheid is om voor deze maatregelen 50% subsidie vanuit POP3 aan te vragen, wordt voorgesteld om de maatregelen vervroegd uit te voeren en hiervoor financiering beschikbaar te stellen.

Voorgeschiedenis/eerdere besluitvorming/beheerplan

Met verschillende partijen is de afgelopen jaren al eens een poging gedaan om een integraal plan voor het Hondshalstermeer op te stellen. Onder andere doordat de provincie Groningen de plannen voor de Robuuste Ecologische Verbindingszones heeft aangepast, viel toen een belangrijke pijler onder de planvorming weg. Het waterschap is doorgegaan met het zoeken naar maatregelen om haar eigen KRW-doelen te bereiken.

Huidige situatie/analyse van het probleem

Recent is door de provincie een subsidie opengesteld voor KRW-maatregelen in Groningen. De maatregelen die het waterschap in het Hondshalstermeer willen treffen sluiten aan bij de subsidievoorwaarden. Er is daarom een reële kans dat subsidie wordt toegekend als dit project wordt ingediend.

Beschrijving en onderbouwing/oplossing /plan en eventuele alternatieven

Op basis van de uitkomsten van de proef is met het computermodel PC-lake berekend welk effect het creëren van meer luwte in het meer heeft op de waterkwaliteit. Daaruit bleek dat wanneer op grote schaal de huidige ondiepe plekken in het meer worden beschermd met een constructie, zich daar snel waterplanten zullen vestigen. Dit is een voorwaarde voor de vestiging van waterinsecten en vissen.

Bestuursvoorstel

In het Hondshalstermeer zijn op meerdere plekken ondiepe zones en eilanden aanwezig. Door deze ondiepe delen en eilanden te beschermen met palenrijen, ontstaat daarachter luwte. Om het grootste deel van de ondiepe delen te beschermen is een lengte van ca. 1.600 meter palenrij nodig. Deze palen worden zo geplaatst dat ze wind en golven tegenhouden, maar wel openingen bieden voor planten en dieren om te kunnen passeren (zie bijlage met een inrichtingsschets).

Risico's en kansen

Zoals genoemd is er nu de kans om subsidie vanuit POP3 aan te vragen voor uitvoering van KRW maatregelen. Bij toekenning ontvangt het waterschap een subsidie ter grootte van 50% van de totale projectkosten. Deze subsidieaanvraag wordt gedaan nadat het Algemeen Bestuur heeft ingestemd met het ter beschikking stellen van het benodigde krediet. Hoewel dit project prima past binnen de kaders van de subsidievoorwaarden, is er inherent aan subsidieregelingen altijd een kans dat de subsidie niet wordt verleend.

Duurzaamheidsaspecten

Geen spijtmaatregel

De verwachting is dat het aanbrengen van palenrijen geen ongewenste effecten opleveren.

Niet afwentelen tijd/ruimte/anderen

De maatregelen worden genomen binnen het waterlichaam Hondshalstermeer. Er zijn geen negatieve effecten in ruimte of tijd voor andere wateren of gebieden te verwachten.

Natuurlijk gestuurd en functionerend

Het doel van de maatregel is het creëren van luwte, waardoor waterplanten de kans krijgen zicht te ontwikkelen en zich natuurlijke situatie ontstaat.

Gezond ecosysteem

Het plan is geheel gericht op het verbeteren van de waterkwaliteit.

Verantwoord gebruik van (hulp)bronnen

Bij de keuze voor materiaalgebruik (in dit geval houten palen), wordt rekening gehouden met een verantwoord herkomst.

Afstemming op gebruiksfuncties

Het Hondshalstermeer wordt beperkt gebruikt. Langs de westkant, het voormalige kanaal Hondshalstermaar, loopt een kanoroute. De maatregelen blijven buiten deze route. Daarnaast wordt er in het meer gevist. Het vissen vanaf de kant wordt door de maatregelen niet belemmerd.

Meerwaarde voor andere dan taakbelangen

Het plan is specifiek gericht op de verbetering van de waterkwaliteit. Daarnaast is er waarschijnlijk meerwaarde voor bredere natuurdoelstellingen. Bijvoorbeeld doordat er meer structuur en een

Bestuursvoorstel

gevarieerder aanbod van voedsel in het gebied komt, kunnen bepaalde vogelsoorten hiervan profiteren.

Extern betrokkenen/extern overleg

Voor deze maatregel moet nog een uitgewerkt en definitief plan worden gemaakt. Hierbij wordt in elk geval Staatsbosbeheer als eigenaar betrokken. Onderzocht wordt of er mogelijkheden zijn om materiaal (bv. bomen of palen) van Staatsbosbeheer te gebruiken voor het creëren van de luwe zones. Daarnaast betrekken we de provincie Groningen voor eventuele koppelingen met ecologische verbindingzones, die indicatief over het Hondshalstermeer is getrokken.

Financiën

Het nemen van KRW-maatregelen in het Hondshalstermeer is gepland in de periode 2022-2027 van het waterbeheerprogramma. Daarom zijn er hiervoor in de huidige planperiode geen middelen voorzien. De kosten voor deze maatregelen zijn ook niet in de KPT / MJI of MJR opgenomen. Voorgesteld wordt om conform hetgeen hierover in het coalitieakkoord is aangegeven, nu toch een krediet van € 450.000,- ter beschikking te stellen, om de maatregel vervroegd uit te kunnen voeren en om de kans op een subsidiebijdrage te kunnen benutten. Als deze subsidie wordt verleend kan 50% van de projectkosten worden verkregen vanuit het Europese programma POP3. Het beschikbaar gestelde krediet kan dan worden verlaagd naar € 225.000,-.

De kapitaallasten van het beschikbare krediet komen volledig ten laste van de taak watersysteembeheer. De kapitaallasten nemen we volgend jaar mee bij de actualisatie van onze meerjarencijfers.

Wettelijke kader/juridische procedure/inspraak

Voor het creëren van luwte door het aanbrengen van palenrijen is in elk geval overeenstemming met de eigenaar Staatsbosbeheer nodig. Dit wordt in onderling overleg besproken.

Het vaststellen van een projectplan Waterwet is niet nodig, omdat er geen wijziging wordt aangebracht aan de inrichting van de waterhuishouding. Eventueel benodigde andere vergunningen worden in de voorbereiding geregeld. Gezien onze ervaringen in dergelijke werken worden hier geen belemmeringen voorzien.

Communicatie

Tijdens het uitwerken van het project vindt afstemming met Staatsbosbeheer plaats. Ook zal Hengelsportvisserij Groningen Drenthe om advies worden gevraagd. Over de daadwerkelijke uitvoering vindt communicatie met de omgeving plaats, waarbij de nadruk ligt op het uitvoeren van tastbare maatregelen om de waterkwaliteit te verbeteren.

Bestuursvoorstel

Uitvoering/tijdspad

In grove lijnen is de planning:

Begin 2019	indienen subsidieaanvraag
Medio 2019	beschikking subsidie
2 ^{de} helft 2019	voorbereiding en afstemming
Begin 2020	aanbesteding en uitvoering
Eind 2020	gereed

Evaluatie

Ten behoeve van de KRW worden de waterlichamen regelmatig gemonitord. Uit deze monitoring zal blijken in welke mate de maatregel succesvol is en leidt tot een verbetering van de waterkwaliteit.

Voorstel

Een krediet van € 450.000,- beschikbaar stellen voor de uitvoering van de inrichtingsmaatregelen voor het Hondshalstermeer in de periode 2019-2021.

namens het dagelijks bestuur,

Harm Küpers
secretaris-directeur

Geert-Jan ten Brink
dijkgraaf